

מעדותו של שמואל זינדל גרינשפן על הגירוש מגרמניה לעיירה

זבונשין שבפולין, אוקטובר 1938

הקטע הבא לקוח מעדותו של שמואל זינדל גרינשפן שגורש עם משפחתו לפולין באוקטובר '38.

ש. מר גרינשפן, איזה נתין היית בשנות שהותך בגרמניה?

ת. כשבאתי לגרמניה ב- 1911 באתי כנתין רוסי. אולם כשפולניה היתה לעצמאית, הייתי לאזרח פולני.

ש. בשנת 1938 היכן היה בנך הרשל?

ת. בפאריס.

ש. מתי הגיע לפאריס?

ת. לפאריס הגיע בחודש מאי 1936.

ש. עכשיו ספר לבית-המשפט מה קרה ב- 27 באוקטובר 1938.

ת. ב- 27 באוקטובר 1938 לא ידענו ולא כלום. באותו יום, ביום חמישי בערב, בא שוטר ואמר ללכת לאזור 11 עם הדרכונים. הוא אמר לנו: אתם חוזרים מיד, אל לכם לקחת שום דבר אתכם...

מר בר-אור: את מי הזמינו לבוא לאזור ממשפחתך?

ת. רק אותי עם משפחתי.

ש. עם כל משפחתך?

ת. הבן, הבת, אשתי ואני.

ש. ואז מה קרה?

ת. כשהגעתי לאזור, ראיתי כל מיני אנשים, אחד יושב, אחד עומד, אחד בוכה, ועל כל האנשים צועקים "לחתום, לחתום על פקודת הגירוש".

אב בית הדין: מי אמר לחתום על פקודת הגירוש?

ת. מפקד המשטרה.

ש. מה עשית?

ת. היה עלי לחתום כמו כולם. הייתי צריך לחתום. אחד לא חתם. נדמה לי גרשון... ואז היה עליו לעמוד בפינה עשרים וארבע שעות. הובילו אותנו לבית הקונצרטים על גדת הנהר.

גם שם נמצאו אנשים מכל האזורים, אנשים שהובאו, בערך שש מאות איש.

ש. כמה זמן נשארתם שם?

ת. שם נשארנו עד יום שישי בערב, כעשרים וארבע שעות. כן, עד יום שישי בערב.

ש. ואחר כך?

ת. אז לקחו אותנו במכונית משטרה, מכונית אסירים, כעשרים איש בכל מכונית. הביאו אותנו לתחנת הרכבת. הרחובות היו מלאים מהקריאה: יהודים לארץ-ישראל. היועץ המשפטי: הרחובות השחירו, הרחובות היו שחורים מאנשים. ת. אחר כך, כאשר הגענו לרכבת, הובלנו לרכבת לזבונשין בגבול הפולני. זה היה בשבת בבוקר.

ש. אתה היית בתוך הרכבת, יחד עם מי?

ת. עם כולם יחד, שש מאות איש.

ש. עם אשתך?

ת. עם אשתי והילד. כולנו.

ש. כיצד טיפלו בכם ברכבת?

ת. כאשר הגענו ב- 6 בבוקר לזבונשין, באו רכבות מכל הקצוות, מברלין, מקלן, מהמבורג, מדיסלדורף, מברמן, מוידפלד. ביחד היינו כ- 12,000 איש.

ש. כשהגעתם – באיזה יום זה היה?

ת. יום שבת 29 לאוקטובר.

ש. האם הודעתם למישהו על הגירוש?

ת. כן. כאשר הגענו לגבול בדקו אותנו אם יש למישהו כסף. אם היה למישהו יותר מאשר עשרה מארק, אמרו לנו: עשרה מארקים, יותר לא הבאתם לגרמניה ויותר לא תוציאו.

ש. כאשר הגעת לגבול, הודעת למישהו על בואך, כתבת למישהו?

ת. עם מי היה לי להתקשר? הייתי תחת חסות אנשי הס"ס. אמרו שאנו הולכים ברגל 2 קילומטר עד הגבול הפולני. לאן היה עלי לכתוב? הייתי בדרך לגבול הפולני. אמרו לנו ללכת, אנשי הס"ס היכו בשוטים מעל ראשינו. אלה שהתעכבו – היכו בהם. הותז דם על הדרך. וכאן לקחו מידינו את החבילות. התנהגו בנו באופן אכזרי ופראי. זו הפעם הראשונה שראינו את הפראות של הגרמנים. האיצו בנו לרוץ במהירות. אני עצמי קיבלתי מכה ונפלתי בתעלה. בני סעד בי ואמר: רוץ אבי, כי אחרת נמות. כאשר הגענו לגבול החופשי, וקודם הגענו לגבול הירוק הפולני, נכנסנו. קודם נכנסו הנשים. התחילו יורים הפולנים. הם לא ידעו מי כל האנשים הרבים האלה. אז הגיעו גנרל פולני ושני קצינים פולנים והם בדקו את הניירות וראו שאכן אזרחי פולין אנו. היו אלה דרכונים מיוחדים.

הוחלט להכניס אותנו. הוחלט להכניס אותנו לעיירה שמספר תושביה 6,000, ואנו היינו 12,000 איש. גשם רב ירד. האנשים היו נופלים. אחדים התעלפו, באחדים אחז השבץ. מכל צד נדחפו זקנים וזקנות. הצער היה גדול. אוכל לא בא אל פינו מיום חמישי. לא רצינו לקנות לחם גרמני והיינו רעבים ביותר.

ש. ומתי הגעתם למחנה?

- ת. באותו יום הגענו למחנה. היות ולא היה מקום הכניסו אותנו למחנה צבא. הכניסו אותנו לאורוות שבהן היו גללי סוסים, כי במחנה הצבא לא היה מקום.
- ש. כתבתם למישהו מיד לאחר שהגעתם למחנה זבונשין?
- ת. לא כתבנו מיד, כתבנו רק ביום ראשון, כי ביום ראשון הגיעה מכונית עם לחם.
- ש. קיבלתם לחם ביום ראשון?
- ת. קודם היה דוחק רב כמובן, המכונית איננה יכולה לחלק אחרת. זרקו את הלחם מעל האנשים. מי שחטף – חטף, ומי שלא חטף – לא הגיע אליו. אני לא בטוח. אחר כך הגיעו עוד מכוניות עד ששבעו כולם.
- ש. ואחר כך?
- ת. אחר כך כתבתי מכתב לגרמניה. לא... זאת אומרת לצרפת. כתבתי לבן: "אל תוסיף עוד לכתוב לגרמניה, אנחנו נמצאים בפולניה".
- ש. זה היה הירשל גרינשפן?
- ת. כן.

מקור: ארכיון יד ושם TR.3/1603